

Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік фармацевтика академиясы

Анестезиология және реаниматология курсы мен мейірбике ісі кафедрасы

Паллиативті көмек пен мейірбикелік күтімге мұқтаж науқастардың тамақтану ерекшеліктері

Орындаған: Қаныбек А

Тобы: 301-МІҚ

Қабылдаған: Ходжакулова У.А

Жоспар:

I. Кіріспе

II. Негізгі бөлім

1. Ауыр халдегі науқастарды тамақтандыру
2. Ауыр халдегі науқастардың жасанды тамақтануы
3. Ауыр халдегі науқасты поильникпен тамақтандыру

III. Қорытынды

IV. Пайдаланылған әдебиеттер

I. Кіріспе

Бұл бөлімде ауыр халдегі науқастардың күтім ерекшеліктері, тамақтануы жайлы мәліметтер көрсетілген. Паллиативті көмек дегеніміз – қауіпті аурумен зардап шегетін адам үшін мамандырылған медициналық қызмет көрсету.

II. Палиативті көмек

- Бұрын паллиативті көмек қатерлі ісікке шалдыққан науқастарды симптоматикалық емдеу деп саналатын, қазір бұл ұғым дамудың соңғы сатысындағы кез келген ем қонбайтын созылмалы ауруларға, әрине, соның ішінде көпшілігі онкологиялық науқастарға таралады.

Ең маңыздысы науқасқа ауруын есіне салмай, мүмкіндігінше ұмыттыру, жағымсыз әсерден сақтандыру.

Қосымша қолдау деңгейімен қамтамасыз ету үшін, паллиативті көмек дәрігерлермен, медбикелермен және басқа мамандармен бірге көрсетіледі.

Медқызметкерлер

діндар

соцқызметкерлер

юрист

ҚОҒАМ

туыстары

Ауыр халдегі науқастарды тамақтандыру

- Ауыр науқастарды күту мейірбикеден сабырлықты, шеберлікті және мейірімділікті талап етеді. Әдетте ауыр науқастар ренжігіш, талап қойғыш, шыдамсыз болып келеді. Науқастың мұндай тәртібі оның өзінен емес, оның ауруының психикасына әсер етуінен болады. Мұны аурудың әсері деп қабылдау керек. Мұндай науқастар көбіне тамақ ішуден бас тартады. Мұндай тынышсыз науқасты тамақтандыру көптеген әдіс-тәсілді талап етеді

Дайындау қажет

Жылы тамақты;

ішінде суы бар ыдысты,

орамалды, салфетканы,

кереуеттің жанына қоятын столды

таза қасықты

су ішкізетін ыдысты (поильник)

Іс- әрекеттер:

- Қолыңызды жуыңыз.
- Пациентке қолын жууға көмектесіңіз.
- Пациенттің жағдайының мүмкіншілігіне қарай, оны жоғары көтеріп жатқызыңыз.
- Пациенттің кеудесіне салфетка жайыңыз. Тамақтың ыстықтығын тексеріңіз.
- Тамақтандыру кезінде сөйлеуге рұқсат етілмейді, шашалып тамақ тыныс жолдарына кетіп қалуы мүмкін.
- Пациентті қасықпен асықпай тамақтандырыңыз. Сусынды су ішкізетін ыдыспен (поильникпен) беріңіз.
- Тамақтандырып болғаннан кейін пациенттің аузын шайдырып, сүртіңіз.

Аурухана мекемелері үшін 4 рет тамақтандыру, науқастардың кейбір топтарын жүрек, ішкі жара ауруларын/ 5-6 рет тамақтандыру белгіленген.

Науқасты Пиольникпен тамақтандыру

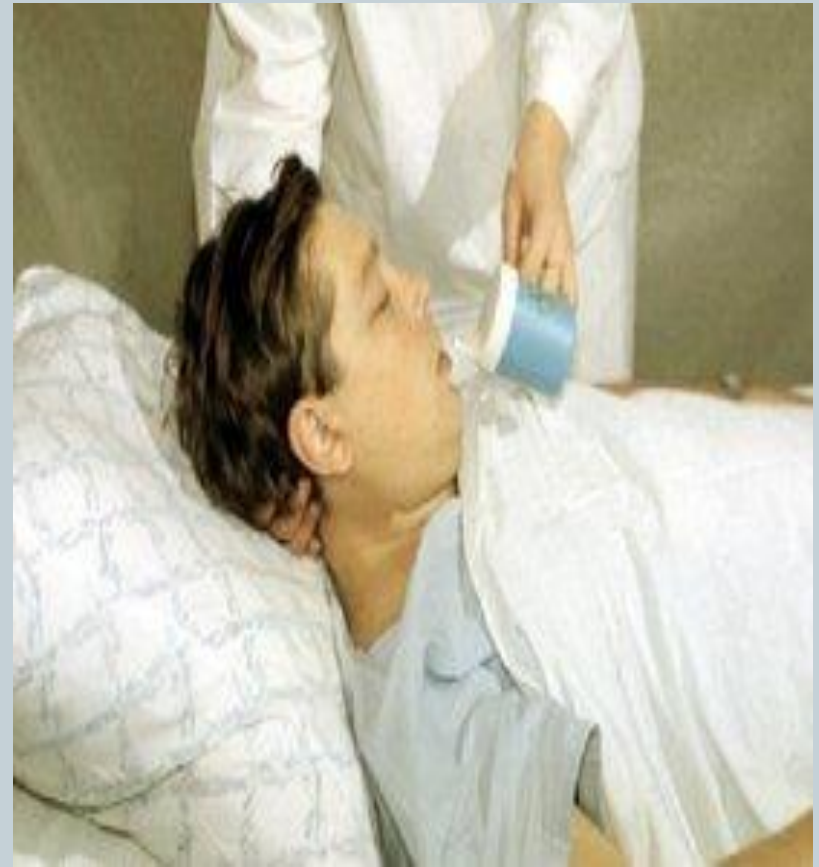
Мақсаты: емделушіні тамақтандыру

Көрсеткіштері: өз бетімен тамақтана алмау

Әзірлеу қажет: сүлгі, поильник, сұйық тамақ құйылған ыдыс.

Іс- әрекет

1. Емделушінің мойны мен кеудесіне сүлгі жабу.
2. Поильникке қоректі қоспаның аз ғана шамасын құю
3. Емделушіге поильниктің ұшын ауызға алуды ұсыныңыз. Поильникті сәл еңкейтіңіз
4. Емделушіге кішкене порциялармен ішуді ұсыныңыз.
5. Емделушінің аузын шайғызу.
6. Кеудесі мен мойындағы сүлгінгі алып тастау.
7. Емделушіге ыңғайлап жатуға көмектесіңіз ақтандыру белгіленген.

Ауыр халдегі науқастардың жасанды тамақтануы

- Кей жағдайда ауыр науқастарды ауыз қуысы арқылы тамақтандыру мүмкін болмайды ауыз қуысы аурулары, асқазан-ішек құрылысы, естүссіз жағдайларда т.б.

Жасанды жолмен тамақтандыру келесі жолдармен тамақтандыру.

**1. Мұрын немесе ауыз жолы арқылы өткізілген зон
көмегімен тамақтандыру**

**2. Науқасты асқазан тесігі (гастростома) арқылы
тамақтандыру**

**3. Ректальды немесе тамақты тік ішекке клизма
арқылы жіберу**

**4. Парентеральды немесе қоректік заттарды қан тамыры
арқылы жіберу**

- Ауыр халдегі, әлсіреген науқастарды кейде қасықпен немесе шүмекті ыдыспен тамақтандырады. Бұл тамақтандырудың табиғи тәсілі. Кейбір жағдайларда, науқастар өздігінен тамақтана алмаса немесе кей себептердің салдарынан табиғи жолмен тамақтандыру мүмкін болмаса жасанды тамақтандыру қолданылады.

1. Ауыр халдегі науқасты мұрын немесе ауыз жолы арқылы өткізілген зонд көмегімен тамақтану ерекшелігі

- Қажетті заттар:
- залалсыздандырылған жіңішке зонд (мұрын катетері),
- вазелин, воронка немесе Жане шприцы, 600-800 мл сұйытылған тағам

Іс -әрекеттер:

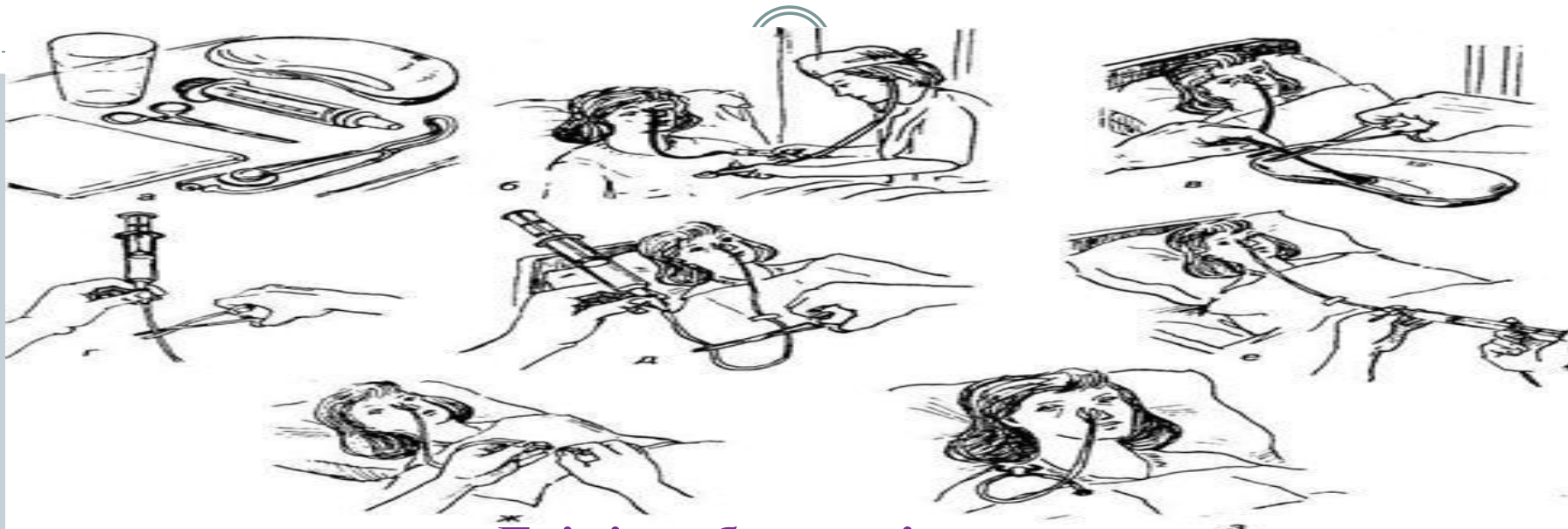

- Залалсыздандырылған асқазан зондын алыңыз.
- Зондты (мұрын жолы арқылы енгізгенде) вазелинмен майлаймыз.
- Зондты төменгі мұрын, мұрын-жұтқыншақ қуысы арқылы енгізу керек
- Сол қолдың саусағымен зондтың мұрын-көмей жолындағы жатысын саусақпен баса отырып, көмейге дұрыс келуін қадағалау керек.

- Зондтың бос бөлігін воронкамен жалғастырамыз, ақырындап воронкаға дайын тамақты құямыз.
- Қоректік заттарды енгізіп болған соң, ондағы тағамның қалдықтарын жуу үшін зондқа таза су құяды, кейін воронканы алып тастаймыз.
- Зондтың ұшын науқастың бетіне лейкопластырмен оған кедергі жасамайтындай етіп бекіту керек.
- Кейбір жағдайларда зондты науқастың жағдайына байланысты 2-3 тәулікте ауыстырып тұру керек.

Ауыр халдегі науқасты мұрын жолы арқылы өткізілген зонд көмегімен тамақтану ерекшелігі

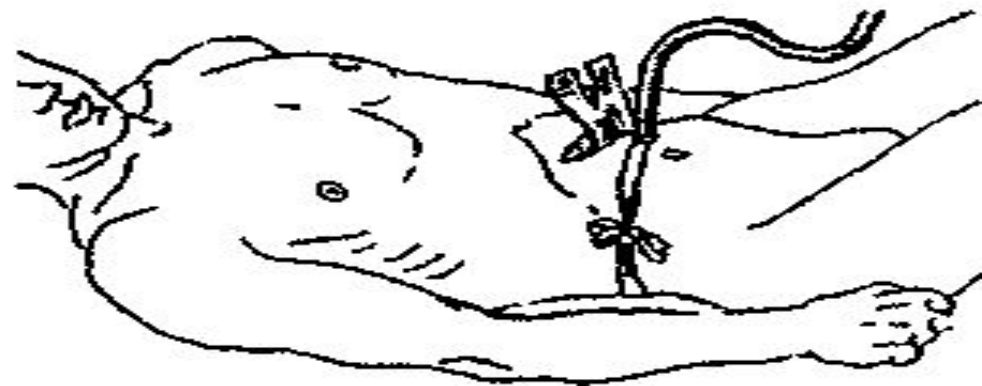
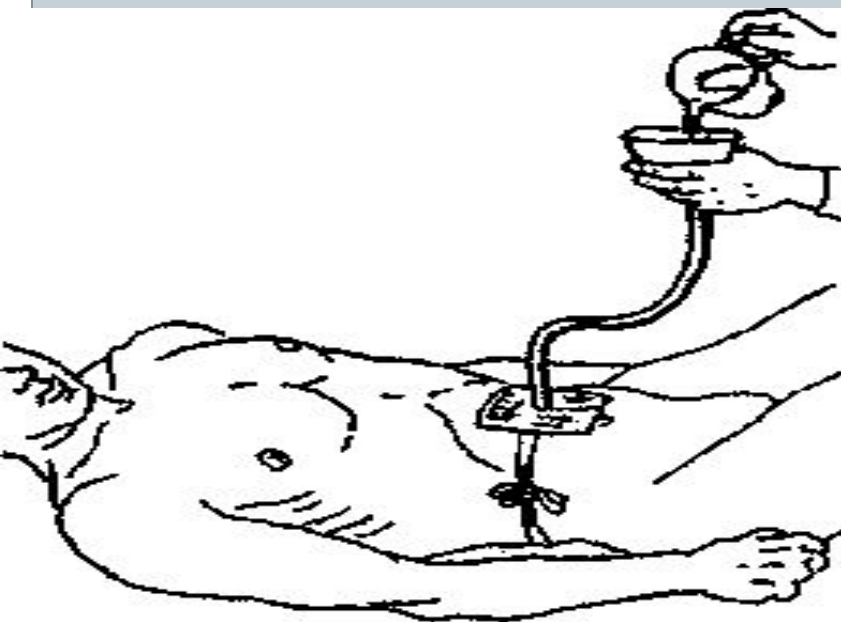
Есіңізде болсын!

Зонд өңешке немесе асқазанға түссе пациенттің хал жағдайы өзгермейді. Ал егер зонд кеңірдекке түссе пациент көгеріп, жөтеліп қақалады. Бұл жағдайда зондты тез шығарып алып, пациентті дем алдырыңыз

2. Науқасты асқазан тесігі (гастростома) арқылы тамақтандыру

Асқазан тесігін жасап, ол арқылы тамақтандыру өңештен тамақ өтпейтіндіктен, қарын қалтқысының тарылуынан болады. Жылытылған тағамды шағындап 150-200мл күніне 5-6 рет құяды. Құятын тамақты біртіндеп 250-500мл дейін көбейтеді, бірақ жіберуді күніне 3-4 ретке дейін азайтады.

● Қажетті заттар:

- Жуан асқазан зондын, залалсыздандырылған домалақ (түйме) зондты, воронканы, вазелин майын. 250-500мл 30-35°C дейін қыздырылған сұйық тамақтарды (дәрігердің тағайындағанына байланысты)

Іс- әрекеттер:

- Қолыңызды тазалап жуыңыз.
- Зондтың домалақ басына вазелин майын жағыңыз.
- Асқазанның тесігіне орнатылған домалақ (түйме) зонд арқылы асқазанға зондты жіберіңіз.
- Зондтың екінші жағына воронканы (оймышты) жалғастырыңыз.

- Асқазанға әзірлеген сұйық тамақты (көлемі дәрігердің тағайындауы бойынша) зонд арқылы жіберіңіз.
- Зондты асқазанда қалдыру керек болған жағдайда оны тамақтың қалдығынан тазарту үшін 20-40 мл қайнаған жылы сумен жуыңыз.
- Қарын тесігінің (гастростоманы) айналасындағы теріні калий перманганатының әлсіз ерітіндісімен жуамыз.
- Асқазан және домалақ (түйме) зондты судың ағынымен жуып, қайнатып, ауызы жабық ыдыста сақтаңыз

3. Ректальды немесе тамақты тік ішекке клизма арқылы жіберу

- Егер науқастың өңешінен ас өтпей қалса, өңешке немесе өңештің асқазанға құяр жеріне операция жасалса, қоректік заттарды клизма арқылы тік ішекке жібереді. Тік ішек арқылы қоректік заттар жіберу үшін бір сағат бұрын тазалау клизмасын жасау қажет.

- Клизма арқылы жіберетін қоректік заттар: 5% глюкоза, 0,9% натрий хлорид ерітіндісін, аминқышқылы ерітіндісін 37-38°C жылытып, 300-500мл мөлшерде резеңке грушаның көмегімен жасайды. Осы тәртіппен тәулігіне 3 -4 рет жібереді. Қоректендіру клизмасын жиі пайдалануға болмайды, себебі одан тік ішек сфинктері тітіркеніп, жара пайда болуы мүмкін. Осындай асқынулар болмау үшін тік ішекті ұқыпты жуып тұру керек.

4. Парентеральды немесе қоректік заттарды қан тамыры арқылы жіберу

- Асқазанға жасалған операциядан кейін, ісік болғанда ас қорыту жүйесіндегі аурулар кезінде науқастарға парентералдық тамақтандыруды белгілейді. Бұл үшін 5% глюкоза ерітіндісі, белокты препараттарды, дәрумендерді, минеральды тұздарды, жүйе /система/ арқылы тамшы күйінде жібереді. Қоректік заттарды қанға құяр алдында

Қорытынды

Қорыта келе ауыр халдегі науқастардың күтіміне, тамақтануына мейірбике көп көңіл бөлу қажет. Әдетте ауыр науқастар ренжігіш, талап қойғыш, шыдамсыз болып келеді. Осындай науқастарға қарау өте қиын болып келеді сондықтан мейірбикелерден біз үлкен сабырлықты көреміз.

Пайдаланылған әдебиеттер

- do.gendocs.ru/docs/index-156818.html?page=
- medkz.ucoz.com/publ/orta_buyn_medicina_qyzmetkerlerinin_maqalalary/mejirbikelik_kutimdegi_v_khendersonnyn_qosymsha_tolyqtyratyn_modeli/3-1-0-1284
- ppt-online.org/12137
- <http://sestrinskij-process24.ru/karty-sestrinskogo-uhoda/>